

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 269

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"וַיִּזְכֹּר מֹשֶׁה וְהִכְהִינִים הַלְוִיִּים אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִסֵּכֶת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעַם לַה' אֱלֹקֶיךָ"

כחו של השרש

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

"וַאֲעִשֶׂה לְגוֹי גְדוֹל" (בראשית' יב). זה שאומרים: 'אלקי אברהם'. וְאֲבָרְכֶךָ זה שאומרים: 'אלקי יצחק'. וְאֲגַדְלָה שְׁמֶךָ זה שאומרים: 'אלקי יעקב'. יכול יהיו חותמים בכולן? ת"ל: "וְהָיָה בְרִכְהָ". בך חותמין! ואין חותמין בכולן" ע"כ.

בזה למדונו ז"ל; שאף כי עלו האבות במעלה זו אחר זו, מ"מ כלולות הן כל המעלות גם של יצחק וגם של יעקב במעלת א"א. כי מעלת 'אלקי יצחק' היא כלולה ב'וְאֲבָרְכֶךָ' והיא הברכה שנתברך בה אברהם. וגם מעלת 'אלקי יעקב' היא מעלתו של א"א וְאֲגַדְלָה שְׁמֶךָ ולכן חתימת הברכה; מעלת המגן של הקב"ה עם ישראל עד סוף כל הדורות, היא מעלת א"א ואין חותמין אלא בו בלבד, כי גם מעלת; "לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם" (תהילים קה) היא מעלתו. וכריתת ברית עם אברהם; "בְּרִית עוֹלָם" היא.

וכשם שהוא בקיום המצוות, כן הוא גם בעבירות; העבירות עצמן - והעבירה על אי העמידה בברית. וכמ"ש: "פֶּן יֵשׁ בְּכֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה... אֲשֶׁר לָכְבוּ פְנֵה הַיּוֹם מֵעַם ה' אֱלֹקֵינוּ" (דברים' כט) והיא העבירה עצמה.

"פֶּן יֵשׁ בְּכֶם שֶׁרֶשׁ פְּרָה רֹאשׁ וְלַעֲנָה"

המשך בעמ' 2 <<<

יח). שקיום המצוות, לא יהיה אך קיום מצד המקיים עצמו לשעה, אלא גם קיום לדורות הבאים אחריו.

יחד עם קיום המצוה גם ישריש בלבד שרש פורה טוב, שיפירה וירבה גידולים בכל הדורות אחריו. והברית היא באמת מעלה עליונה במצוות. ולכן כשם שיש במצוות עצמן חיוב שיהיו בעינינו 'כחדשים', כן הוא גם בברית, שתהיה חרשה וכאילו היום באנו עמו בברית. וברית זו בקיום המצוות התחילה מהאבות. וכמ"ש בא"א: "כִּי יִדְעִיתִי לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְנֶה אֶת בְּנָיו וְאֵת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו" כלומר: החיבה הגדולה העולה על חביבות האדם שהיתה עד שבא אברהם אבינו, היא משום; "לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְנֶה...".

וזהו שאז"ל (פסחים' קיז): 'אמר ר"ל:

"היום הזה נהיית לעם" - 'בכל יום יהיה בעיניך, כאילו היום באת עמו בברית' (רש"י). וכענין הזה אנו מוצאים לעיל שם, לענין מצוות; "היום הזה ה' אלקיך מצוה לעשות" (דברים' כו). 'בכל יום יהיה בעיניך כחדשים, כאילו בו ביום נצטית עליהם' (רש"י).

ויש לשאול: תינח, לענין מצוות, שבהן מבואר היטב הצורך שיהיו 'כחדשים'; שאין דומה עשיית מצוה שעושים אותה תיכף לצויה מפי ה' כמאמרה ממש בלי שינוי וגרעון, או תוספת, בלי סרך של מצוות אנשים מלומדה ובלי התישנות כלל - למצוה שהיא נעשית על דרך המלומדה. ולזה נצטונו שלעולם יהיו המצוות 'כחדשים' בעינינו, כאילו בו ביום נצטונו עליהן.

אבל מה ענין הוא בברית? והרי הברית נכרתה בשעתה ולעולם. ומהי המצוה שתהיה הברית חרשה, כאילו היום באנו בברית? ולמדים אנו; שהברית אין ענינה כריתת ברית בלבד, אלא חלק מן המצוות. והיינו: שהמצוות תעשינה ע"י ברית. כלומר: קיום נצחי! ושכל קיום מצוה יהיה בה קיום הברית עם הקב"ה, שתהיה בה חחינת; "לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְנֶה אֶת בְּנָיו וְאֵת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דְרָךְ ה'" (בראשית'

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 1 >>>

פירש הרמב"ן ז"ל: "פן יש בכך שרש" רע שיפרה וישגה ובימים הבאים יוציא פרחים רעים ויצמיח מרורות וזה: "את אשר איננו פה עמנו היום", כי האב - "שרש". והבן - נצר משרשיו יפרה. והזכיר ה"שרש" לומר: כי הוא יכול להביא באלה הדורות הבאים, שה"שרש" אשר ממנו יצמחו, הוא לפניו "היום". והוא בא ב"ברית" וב"אלה הזאת".

והגר"א ז"ל ביאר עיקר זה יותר. וז"ל: "השרש שיצמח ממנו פירות רעות ראש ולענה", כמ"ש רז"ל: פסל מיכה עבר עם ישראל בים. והלא היו כמה מאות שנה ביניהם? אלא, השרש שיצמח ממנו האיש מיכה שעבד הפסל, הוא שעבר עמהם. וכמו שנסתלקה השכינה בעת שראה יעקב את אפרים שעתיד לפרות ממנו ירבעם בן נבט. וכן אמרו (סנהדרין פב.): "הוא זמרי בן סלוא. הוא שלומיאל בן צורישי. הוא שאול בן הכנענית" וח"ו, שזמרי יהיה נשמה אחת עם שלומיאל הצדיק בחירי ישראל. והוא על דרך גנאי לו ולמשפחתו ולשבטו. והיה החטא פורה מן השרש, מן שאול בן הכנענית וזהו: "שרש פרה ראש ולענה" עכ"ל.

וממה ששקל הכתוב שניהם בשוה והיינו: "והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו... לא יאבה ה' סלח לו כי אז יעשן אף ה' ונקאתו באיש ההוא וירכזה בו כל האלה הפתובה בספר הזה", עונשים אימים ונוראים לזה שיש בו "שרש פרה ראש ולענה" שכיום הוא צדיק במעשיו, כאחד מבני דורו של משה רבנו, שגם משה רבנו אינו רואה בו שום פגם, אלא שבעמקי לבבו יש בו "שרש פרה ראש ולענה" אשר יפרה וישגה בדורות הבאים, שגם הוא עומד באותו האיום שעומד האיש "אשר לבבו פנה היום מעם ה' אלקינו ללכת לעבד את אלהי הגוים". למדים אנו כי ענין הברית במצוות אינה רק מעלה בלבד, אלא חלק מחלקי המצוה ושוה אליהן בעונש ושכר. וכמו שהאדם חייב לירא ולפחד שלא יענש על העבירות עצמן, כן הוא צריך לירא ולפחד שלא יענש על אי עומדו בברית לעולם והניח שישתרש בלבבו "שרש פרה ראש ולענה", אשר יפרה וישגה בדורות הבאים.

ואפילו לאחר כמה מאות שנה, יפנה מי מדורותיו מאחרי ה' מכה השרש שבלבבו היום, כבר בא היום ב"ברית" וב"אלה הזאת". וכן הוא ודאי גם במדה טובה מרובה, שהשרש הטוב שקול הוא כמעשה הטוב שתחול עליו הברכה כבר היום, לפי מה שיפרה וישגה בדורות הבאים אחריו. אולם עדין יש לשאול: היאך יתכן באמת שיהיה עונש חמור כזה שלא מצינו כמותו בכל התורה כולה גם בקלות של 'בחקתי' ו'משנה תורה' והיינו: הברכה לרעה, עד מחייה מתחת השמים, על מחשבה שבלב בלבד? והנה קרא הכתוב להאלות; "אלות הפגית". ואמנם הדבר צריך ביאור.

ואכן הענין מתבאר על פי העיקר הגדול שכתבו הרמב"ן ז"ל בפרשת 'בא' וז"ל: 'מן הנסים הגדולים המפורסמים, אדם מודה בנסים הנסתרים, שהם יסוד התורה כולה. שאין לאדם חלק בתורת משה רבנו, עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו, שכולם נסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם; בין ברבים, בין ביחיד. אלא, אם יעשה המצוות, יצליחנו שכרו. ואם יעבור עליהם, יכריתנו עונשו בגזירת עליון' עכ"ל.

וענין עמוק זה בהנהגת העולם, אינו אלא בישראל בלבד, שאין להם לישראל בעולמם טבע ומנהגו של עולם כלל, אלא כל ההנהגה עמהם היא רק לפי הנהגתם בתורה. וכמ"ש במאמרם ז"ל: 'כשם שאתה הווה עמי, כך אני הווה עמך'. ולכשנעמיק עוד יותר נמצא למדים; שכמו שיש ברית בין הקב"ה עם ישראל וכל קיום התורה ומצוותיה אחוד ומשולב בקיום הברית ושלא לעבור עליה וכמשנ"ת, כן יש ברית בין התורה והעולם; שקבע הקב"ה ברית לעולם, שאצל ישראל מקבלי התורה יהיה העולם משולב ומקושר בברית עם התורה, שכל הנהגת העולם תהיה רק על פי הנהגת ישראל בתורה; "אם בחקתי תלכו" (ויקרא' כו). תחול הברכה בכל הנהגת עניני העולם עמהם. "ואם לא תשמעו" יקולל הכל. וכמ"ש הרמב"ן ז"ל שם: 'זיתפרסמו הנסים הנסתרים בענין הרבים, כאשר יבוא ביעודי התורה בענין הברכות והקלות, כמ"ש: 'ואמרו כל

הגוים על מה עשה ה' פכה לארץ הזאת... ואמרו על אשר עזבו את ברית ה' אלקי אבותם" שיתפרסם הדבר לכל האומות, שהוא מאת ה' בעונשם. ואמר בקיום: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" (שם כח) עכ"ל. וזהו הפירוש של: "אלות הפגית"; כי האלות מקורן הוא בברית שכרת ה' בדרך שיתנהג העולם עם ישראל ובאחוד שבין התורה והעולם, שהעולם יהיה מכוון בכל עניניו לתורה וקיום מצוותיה, או העבירה עליהן.

ועל עיקר זה כתב הרמב"ן ז"ל: שהוא יסוד התורה כולה ו'אין לאדם חלק בתורת משה רבנו, עד שיאמין אמונה זו, שכל דברינו ומקרינו כולם נסים ואין בהם טבע ומנהגו של עולם'. והנסים תלויים הם ומתקיימים לפי מידת קיומן של המצוות והם מתבטלים לפי מידת העבירה עליהן.

ולפיכך בין האיש הזה "אשר לבבו פנה היום" ובין זה, אשר יש בו; "שרש פרה ראש ולענה" אין לו לפי חוקי הטבע שבאלות הברית, שום מקום לתקוה ש"שלוש יהיה" לו, עד שיתקן מעשיו, או לבבו. שהרי במקום לירא ולפחד מזה, הוא מ'תברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי פי בשדרות לפי אלף'. וא"כ, הלא אינו מאמין בעיקר הגדול הזה של; ברית התורה והעולם וחושב בדעתו כי 'יש טבע ומנהגו של עולם' ואין הכל, רק נסים התלויים בקיום התורה בלבד. והרי הרמב"ן ז"ל, נתקו 'מתורת משה רבנו' וגזר עליו ש'אין לו חלק בה'.

וא"כ, הרי אין פלא שהענישה אותו התורה בעונש מר ואיום כזה שתרבץ בו "כל האלה... פכל אלות הפגית הפתובה בספר התורה הזה" ואין זה באמת, אלא מידה כנגד מידה, על שאינו מאמין ב"אלות הפגית". שהרי מי שאינו מאמין ב"אלות הפגית", אינו מאמין בבריתו של הקב"ה עם ישראל ו'אין לו חלק בתורת משה רבנו'. דהא בהא תליא. ואין לו באמת תקוה, אלא למחיית "שמו מתחת השמים", אא"כ ישוב ויתקן לבבו ומעשיו ואז במקום שתרבץ בו "כל האלה" ישיגוהו כל הברכות שבת"כ ו'משנה תורה' ברכות "הפגית". (דליות יחזקאל' עמוד קג). ■

משאית איסוזו יד ראשונה שנת 2004

90 אלף קילומטר, דבל קבינה, 6 מקומות, שמורה מאד
איזור המרכז ת"א לפרטים: שלום-0505256070

הלכה

עוד מדיני מוקצה מחמת חסרון כיס

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע וה'משנה ברורה'

1. מוקצה מחמת חסרון כיס אסור בטלטול אף כשהשתמש בו לדבר אחר ממה שהוא מיועד, לפי שכל זמן שאינו משתמש בו באופן קבוע לדבר אחר, לא בטל ממנו שם מוקצה.
2. לכן הטומן את קדירתו במוכי צמר יבשים העומדים לעשיית לברין, הרי הם עדין בכלל מוקצה ואסור לטלטלן, אף שנשתמש בהם לצורך ההטמנה, לפי ששמוש זה נעשה בדרך מקרה ולא בדרך קבע, לכך נשאר עליהם שם מוקצה. (רנא א ס"ג).
3. ואם משתמש לדבר אחר באופן קבוע ודעת הב"ח: שאפילו אם השתמש רק שני פעמים נחשב כבר בכלל קבוע, נתבטל ממנו שם מוקצה מחמת חסרון כיס, כיון שעומד לשמוש דבר היתר. (שם).
4. כיס המיוחד ליתן בו מעות, אע"פ שכעת אין בו מעות, הרי זה מוקצה מחמת חסרון כיס ואסור לטלטלו כלל אפילו לצורך גופו או מקומו, כיון שמקפיד עליו שלא להשתמש בו לדבר אחר. (שי ז סכ"ה).
5. אבל כשאינו מקפיד מליטן בו דבר אחר, אינו נחשב מוקצה מחמת חסרון כיס, אלא הוא ככלי שמלאכתו לאיסור בלבד ולכך מותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו כדין טלטול כלי שמלאכתו לאיסור. (שם).
6. אם יחד את הכיס למעות, אבל עדין לא נתן בו מעות מעולם, אינו נעשה מוקצה, לפי שההלכה היא שהזמנה בלבד, לאו מילתא היא. (שי סכ"ז. ועיין בגליון הגרעק"א שבתחילת סימן שח וצ"ע). ■

דברי אגדה

- דוקא בשלמות הדקדוק. ובחסרו תנאי אחד מתנאי דקדוקיה לא קיים המצוה. והאיש הזה שמניח תפילין בראשו והפרשיות לא נכתבו כדין - חבר הוא לזה שלא הניח תפילין כלל. וכן בכל מצוה ומצוה.
- וכן במצות לא תעשה, אם כי הוא שומר אותה בכללה, עדין אין שמירתה שמירה, בעת שלא שקד על הדינים המסתעפים לחקרם ולדרשם. ואמנם עובר עליה עבירה מספקת בחלקקות ומחלל את השבת מתוך נעימות
- רבנו 'חזון איש' בספרו 'אמונה ובטחון'** (פרק ד) עומד על גודל חיוב כל אחד ואחד ללמוד היטב דיני המצוות, בכדי שידע היאך לקיים מצות ה' וחוקיו **'ולא עם הארץ חסיד ואין בור ירא חטא'** וכך הוא כותב: מה גדולה אשמתו של האיש הנלבב לאהבת העבודה לפניו יתברך, בשעה שמזניח את לבו מלחפש אחר פרטיה ודקדוקיה של המצוה שנאמרה מפי הגבורה, לשום חובה על כל אדם מישראל לקיימה
- הזמירות לכבוד השבת וקיומה ונוטל ידיו דרך החלון הפתוח לרשות הרבים ונוטל ידיו דרך החלון הפתוח לגינתו ורוקק דרך החלון הפתוח לרשות הרבים ובורר את עצמות הדג מן הקערה ונושא משא בשבת בהיגררו אחר האומרים שהעיר הזאת מתוקנה ועל הרוב יש בזה מכשולים. וכן הרבה מהלכות השבת הנעלמות ממנו והוא דש אותם בעקביו וכן בשאר עבירות, במאכלות אסורות, בנקימה ונטירה, בשנאה וקטטות, בגנבה וגזילה. ■

הליכות עולם

שאלות מעשיות בהלכות שבת, לפי פסקי ה'משנה ברורה'

נערכו במסגרת מפעל 'הליכות עולם' ע"י הרה"ג רם כהן שליט"א

- שמואל נפל בשבת מאחורי ארון הספרים שבסלון ביתו. כדי להוציאו היה צריך להזיז את הארון, הארון היה חזק ולא היה חשש שינזק מכך, אך כיון שהיה כבד מאד, בקש משני אחיו שיעזרו לו. פתאם נפל לו ספק שמא ארון כבד כל כך שאין רגילות לטלטלו נחשב כמוקצה? מה הדין ומדוע?**
- תשובה:** כתב ה'שלחן ערוך' (שח): **'כל כלי, אפילו הוא גדול וכבד הרבה, לא נתבטל שם כלי ממנו, לא מפני גדלו ולא מפני כובדו'**. והוסיף ה'משנה ברורה' (סק"ט): שאפילו אם הוא כבד כל כך בשעור משאוי של כמה בני אדם. לכן ההלכה במקרה שלפנינו שמותר לשמואל ואחיו להזיז את הארון, בכדי להוציא את השעון. ■
- ומותר ליטלו ולהניחו באיזה מקום שירצה' כלומר:** אחרי שכבר נטל את הכלי שמלאכתו לאיסור בהיתר יכול לילך ולהחזירו למקומו ואין צריך למעט בטלטולו ככל האפשר. והביא ה'משנה ברורה' (ס"ק יג) שכתב ה'מגן אברהם': שכן הדין גם אם שכח ונטלו בידו רשאי לטלטלו למקומו ואין צריך להניחו מידו מיד. אבל הגר"א בביאורו חולק על כך וסובר: שלא התירו לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור למקומו, אלא באופן שנטלו בידו בהיתר, אבל כששכח והחזיקו בידו באיסור עליו להניחו מידו מיד. נמצא, שהמקרה לפנינו תלוי במחלוקת ה'מגן אברהם' והגר"א.
- שאלה מעשית:** השעון יד החדש של תה בלייל שבת, היה צריך כפית כדי לערבב את הסוכר, הוא פתח את המגירה שבה היו מונחות הכפיות והושיט את ידו לקחת כפית, משה לא הסתכל מה הוא לוקח ופתאם גילה שלקח בידו מחדד עפרונות, שכנראה אחד מילדיו הניחו שם בטעות, משה חשש שאם יעזוב את המחדד מידו וישאירו שם תחזור התקלה לבני ביתו, לכן רצה לקחת את המחדד ולהשיבו למקומו, אלא שהסתפק האם מותר לו אחרי שהמוקצה נמצא בידו להוליכו למקומו, או לא? מה הדין בזה ומדוע?
- תשובה:** כתב ה'שלחן ערוך' (שח): **'כלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו בין לצורך גופו... בין לצורך מקומו...'**
- שאלה מעשית:** השעון יד החדש של

פרשת 'כי תבוא'

"להיות לו לעם סגלה"

'אגב דטריד למיפלט, לא בלע'

פנינים לפרשה

"ולקחת מראשית כל פרי האדמה"

(כו ב)

כתב ה'משך חכמה': בפרשת בכורים נזכר י"ג פעמים שם הוי', כנגד י"ג מידות של רחמים. ובפרשת 'כי תשא' דמוזכר: **"ויצבר ה' על פניו וינקרא"....** ('שמות' לד) (י"ג מידות) הזהיר על: **"ראשית בכורי... תביא בית ה' "** ('שמות' כג) ודו"ק.

"ושמת בטנא" (כו ב)

כתב רבנו יעקב בעל הטורים: **"טנא"** בגימטריא: **ס'**. רמז לבכורים; אחד מס'. ולכך נעלם **ס'** בפרשת בכורים.

"ויצרו אתנו המצרים ויצנונו" (כו ו)

יש להתבונן למה לא כתוב: **"ויצרו לנו?"**

ואולי בא לרמז: **"ויצרו" מלשון: רעות.** שבהתחלה התרועעו עמנו כמו ידידים בפה רך, אבל מזה נהיה **"ויצנונו"**, שכך תמיד דרכו של יצה"ר, מראה פנים למטה ומקטרג למעלה. (מאאמו"ר שליט"א)

"ארור האיש" (כו טו)

כתבו רבותינו הקדמונים חכמי אשכנז: רק לגבי עבודה זרה כתוב לשון **"האיש"**, לרמוז לאותו האיש בגימטריא שעשה מעצמו פסל.

"ארור האיש" (כו טו)

כתב ה'טעמא דקרא': י"ח **"ארור"**

שנוגע לאחרים) רק מדין תוכחה ואילו בלמוד התורה זהו חלק מגוף המצוה - ללמד לאחרים.

"והלכת בדרךיו" (כח ט)

הרמב"ם בספר 'המצוות' (עשה ח) כתב על מצוה זו של: **"והלכת בדרךיו"** היא שצונו להדמות בו יתברך לפי יכולתנו והוא אמרו: **"והלכת בדרךיו"** וכבר כפל צווי זה ואמר: **ללכת בכל דרכיו** ובא בפירוש זה מה הקדוש ברוך הוא נקרא **"רחום"** אף אתה היה **"רחום"** מה הקב"ה נקרא **"חנון"** אף אתה היה **"חנון"**. מה הקב"ה נקרא **"צדיק"** אף אתה היה **"צדיק"**. שענינו להדמות בפעולות הטובות והמדורות החשובות שיתואר בהם הקל יתברך. ואחז"ל במסכת 'נדרים' (לז.): נאמר אצל הקב"ה: **"ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים"** ('דברים' ד). **"מה אני כחכם, אף אתם נמי כחכם"**.

אליהו הנביא מלמדנו דברים מפורשים בגודל החיוב והזכות של למוד התורה לאחרים וז"ל ה'תנא דבי אליהו' (פרק כז): **"הלוא פרס לרעב לחמך"** ('ישעיה' נח). אין רעב, אלא הרעב מן דברי תורה. ואין לחם, אלא דברי תורה, שנאמר: **"הנה ימים באים נאם ה' ה' והשלחתי רעב בארץ לא רעב לחם ולא צמא למים כי אם לשמע את דברי ה' "** ('עמוס' ח).

"מנע בר יקבהו לאום וברכה לראש משפיר" ('משלי' יא).

עוד מגלה לנו אליהו הנביא, שהמלמד לאחרים זוכה להגן על הכלל ישראל מצרות קשות ח"ו. וז"ל ה'תנא דבי אליהו' (פרק יא): **"שמא תאמר; אותן שבעים אלף שנהרגו בגבעת בנימין, מפני מה נהרגו? לפי**

נאמר כאן; **"ב כאן ושש בפרשה הסמוכה.** ונגד זה קלל ישעיה' את ישראל **"יח קללות כמ"ש ב'חגיגה' (יד).** וכן במשנה ב'סוטה' (מט:): מנויין **"יח קללות בעקבתא דמשיחא.** וכן נגד **"יח נסקלין וי"ח חיבי מיתה בידי שמים.** (עיינ רמב"ם 'סנהדרין' טו י ופי"ט ב)

"להיות לו לעם סגלה" (כו יח)

עם ישראל הוגדר בכתוב **"עם סגלה"**. מהי סגולתו? אמרו חכמים: **"אין סגולה פתורה!"** סגלת הסגולות היא התורה הקדושה ועל כל העם ללמוד את התורה בכדי ליחשב **"עם סגלה"**. אולם לא הכל זכו לכך מקטנותם, לא הכל נולדו בקדושה ועלינו הזוכים בכך לדאוג ולהשתדל לזכותם.

רגיל היה על לשונו של הגאון הצדיק רבי דוד בלייכאר זצוק"ל הי"ד מראשי ישיבות 'נובהרדוק', שהעצה המיוחדת לבלי היות מושפע מחסרונות העולם, הוא ע"י שיהיה האדם משפיע על אחרים בתורה. כי כלל הוא שאמרו חז"ל: **"אגב דטריד למיפלט, לא בלע"**, כלומר: כל זמן שהאדם טרוד לפלוט את תורתו לאחרים, אינו בולע מן הרוחות הזרות הקיימות בחוץ.

הוא היה אומר: אילו יסדו ישיבה בעיר בה התגורר בימי עלומיו של טרוצקי ימש"ו, שבתעלוליו הפוליטיים נחרב שלישי מעולם היהדות, יתכן כי לא היינו מגיעים לחרבן כזה וממילא כל אלה שהיה בידם ליסד שם ישיבה ולא יסדוה, יתבעו איפא על התעצלותם ועל תוצאותיה, כי יתכן שהיתה הישיבה מגינה על הנער.

אף רבנו הגרא"מ שך זצ"ל ראש ישיבת פוניבז' כותב באחד מאגרותיו: שענין המסורה, היא מסירת התורה לדורות הבאים, היא חובת כל גברא ויסוד לקיום התורה בישראל, החיוב ללמוד וללמד לאחרים הוא חיוב גדול בתורה יותר מבכל שאר המצוות, כי בשאר המצוות מחויבין (מה

החיד באזור
גלאס מהדרין כל השנה

מלון גולדן טאואר אשקלון

סעודות חג כיז המלך ✪ שירות מעולה ויחס חם

משיח צמוד הרב יוסף חיים דניאלי
ראש השנה בהשתתפות של הצדיק הירושלמי
הרב **מרדכי איפרגן שליט"א**
שרו בה ששעו מתפילותיו-תפילות התנועה" החזן האישי של הרב
מחיר מבצע למזמינים ראשונים

במקום 2700 ₪ לזוג רק **2150 ₪** פנסיון מלא

מכניז חדרקה ה-00-00-00
כדי ראשון חגים

ראש השנה

סוכות

סוכות 650 ₪
פנסיון מלא מינימום 2 לילות

להזמנות משרד: 08-6734124 יוני תטואל מנהל אירועים: 050-4060275
WWW.GOLDENTOWER.COM

למלחמה ונהרגו בהם שבעים אלף! ומי הרג את כל אלה?! הוי אומר; לא הרגו אותן, אלא הסנהדרין הגדולה'.

ולא זו בלבד, אלא שהמלמד תורה לאחרים, זוכה שמן השמים ימנעו ממנו צער שהיה ראוי לבוא עליו. שכן כתב ב'תנא דבי אליהו' (פרק ה'): 'מפני מה זכה יעבץ לחיים שלא בצער ושלא ביצר הרע בעולם הזה, מפני שהיה מחזור בכל מקומות ישראל ולימד תורה ברבים לשם שמים. וכל המלמד את חברו פסוק אחד, או הלכה אחת, או דבור אחד, כאלו נותן לפניו חיים! שנאמר: "כי הוא תמיד וארץ ימיה" ('דברים' ל). ואומר: "ארץ ימים בימינה" ('משלי' ג) ואומר: "עץ חיים היא למחזיקים בה"'. ■

שהיה להם לסנהדרין לילך ולקשור חבלים של ברזל במתניהם ולהגביה בגדיהם למעלה מארכובותיהן ויחזרו בכל עיירות ישראל, יום אחד ללכיש, יום אחד לבית אל, יום אחד לחברון, יום אחד לירושלים וכן בכל מקומות ישראל וילמדו את ישראל דרך ארץ בשנה ובשנים ובשלא עד שיתישבו ישראל בארצם, כדי שיתגדל ויתקדש שמו של הקב"ה בעולמות כולן שברא מסוף העולם ועד סופו.

והם לא עשו כן, אלא כשנכנסו לארצם, כל אחד ואחד מהם נכנס לכרמו וליינו ולשדהו ואומרים: "שלום עליך נפשי", כדי שלא להרבות עליהן את הטורח, לפיכך בגבעת בנימין שלא היו עוסקים בתורה ובדרך ארץ, נתקבצו ויצאו

לקראת הסוף...^{בס"ד}

עם הרב **אמנון יצחק שליט"א**

חולון	אולם מופת לאון בלום 41 פינת ההסתדרות ביום ראשון יז' אלול 06/09/09	השערים יפתחו ב-20:00 תחילת התוכנית ב-20:30 כניסה 10 ש"ח
בית שמש	מתנ"ס זימון סימט ויצ"ו 8 ביום שני יח' אלול 07/09/09	השערים יפתחו ב-20:00 תחילת התוכנית ב-20:30 כניסה 10 ש"ח
טבריה מלון כינר	נסיעה לקברות הצדיקים ביום שלישי יט' אלול 08/09/09 יציאה בשעה 7:30 בדיוק מנקודות האיסוף	זכאי חי כפליים 40% הנחה
קרית שמונה	היכל התרבות כיכר צה"ל 1 ביום רביעי כ' אלול 09/09/09	השערים יפתחו ב-20:00 תחילת התוכנית ב-20:30 כניסה חופשית

כל הזכויות שמורות לארגון "שופר" ©
ההרצאות מאובטחות

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET ובי'שופר ניוזטל' 054-4007779

האם מותר להסגיר מחלת חברו בעל רשיון?

מערכת 'חברותא'

מיוחד 'גנזי המלך'

"ארור מכה רעהו בפתר וְאָמַר פֶּל הָעַם אָמֵן" ('דברים' כו כד)

שאלה: אדם המשתדל להשיג רשיון נהיגה והוא חולה במחלה סמויה, שאינה מתגלית על ידי בדיקת רופא רגילה – האם מותר לרופאו האישי, או למי שיודע בכירור על מחלתו, להודיע על כך למשרד הרשוני, כדי למנוע בעדו השגת הרשיון, בכדי שלא יגרום לתאונות ואסונות בנהיגתו, או שמא יש בזה איסור משום רכילות ולשון הרע?

תשובה: כתב בשו"ת 'יחווה דעת' (ד ס): נאמר בתורה: "לא תלך רכיל בעמיה" ('ויקרא' יט) וכתב הרמב"ם ('עדות' ז ב): **'אי זהו רכיל? זה שטוען דברים והולך מזה לזה ואומר: "כך אמר פלוני" "כך וכך שמעתי על פלוני" אע"פ שהוא אמת, הרי זה מחריב את העולם' וגדול עונו מנשוא, שגורם להרוג נפשות רבות מישראל, לכך נסמך לו בכתוב: "לא תעמד על דם רעהו" (שם). צא ולמד ממה שאירע לדואג האדומי.**

ומבואר עוד ברמב"ם (שם הלכה ב ג): **'יש עון גדול מזה עד מאד והוא בכלל לאו זה והוא לשון הרע והוא: המספר בגנות חברו, אע"פ שאומר אמת... על זה אמר הכתוב: "יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדלות" (תהילים' יב)...** ג) אמרו חכמים; שלש עבירות נפרעין מן האדם בעולם הזה ואין לו חלק לעולם הבא; עבודת כוכבים וגלוי עריות ושפיכות דמים. ולשון הרע כנגד כולם'. למדנו מכאן, שעון רכילות ולשון הרע הוא אפילו כשאומר אמת. וכן מבואר בגמרא (ב'פסחים' קיג:).

ומכל מקום, נראה שכל זה הוא באופן שמתכוון רק להשמיץ את חברו ולבזותו. אבל אם מתכוון לתועלת מסוימת, או להרחיק נזק, מותר.

וראיה לזה ממה שכתב הרמב"ם (רוצח א יד) וזה לשונו: **'כל היכול להציל את חברו ואינו מצילו, עובר על:**

"לא תעמד על דם רעהו". לפיכך, הרואה את חברו טובע בים, או שלסטים באים עליו ויכול להצילו, או ששמע שאנשים חושבים עליו רעה וטומנים לו פח ולא גילה און חברו להודיעו, הרי זה עובר על מה שנאמר בתורה: "לא תעמד על דם רעהו".

וכן פסקו ה'טור' וה'שלחן ערוך' ב'חושן משפט' (תכו א). ולכן, בנידון שלנו, שהחולה במחלה סמויה, כמו מחלת הנפילה וכיוצא בה, מעלים ממשרד הרשוני את דבר מחלתו, כדי להשיג רשיון נהיגה ויכול להיות שיקבל התקף של המחלה בשעה שהוא נוהג ועלול הדבר לגרום אסונות בנפש ח"ו, בודאי שחובה ומצוה להודיע למשרד הרשוני על מחלתו של זה, כדי שלא יגרום נזק, או סכנה לצבור.

ואף הרופא, שמוזהר על חוק הסודיות הרפואית, באופן שכזה, מצוה עליו להודיע למשרד הרשוני ואין בזה שום חשש איסור כלל וכלל.

ובזה יש לפרש גם כן כונת הפסוק: **"לא תלך רכיל בעמיה"**, "לא תעמד על דם רעהו", שאף על פי שאסור לך להיות רכיל ולגלות סוד חברך וכמו שנאמר: **"הולך רכיל מגלה סוד ונאמן רוח מכסה דבר"** ('משלי' יא). מכל מקום, "לא תעמד על דם רעהו" ועליך להודיע לחברך, כדי שישמר מנזק וסכנה. וכמו שאמרו במסכת 'נדה' (סא): שאף על פי שאסור לקבל לשון הרע, למיחש מיהא בעי.

והרמב"ם בספר 'המצוות' (לא תעשה רצז) כתב: שבכלל אזהרת **"לא תעמד על דם רעהו"**, הרואה ממון חברו אובד והוא יכול למנוע זאת כשיגלה און חברו על כך. וכמו שאמרו ב'תורת כהנים': **'מניין אם אתה יודע לו עדות, שאין אתה רשאי לשתוק? תלמוד לומר: "לא תעמד על דם רעהו".'**

ולפי זה יוצא, שגם כשיש הפסד ממון בלבד, רשאי לגלות און חברו, כדי להשמר מהחושבים עליו רעה. וכל שכן כאן, שיש חשש סכנה ליחיד ולרבים. (וראה בחדושי הרשב"א 'שבת' מד).

וכן בקדש חזיתיה להגאון רבי ישראל איסר, מגדולי הרבנים ביילנא, בספרו 'פתחי תשובה' על 'אורח חיים' ('וילנא'

תרל"ה, קנו) שכתב: הנה ה'מגן אברהם' וכן בספרי המוסר האריכו בחומר איסור לשון הרע וראיתי לנכון להעיר לאידך גיסא, שיש עון גדול יותר מזה וגם הוא מצוי ביותר וזהו מי שמונע עצמו מלגלות און חברו במקום שיש צורך להציל עשוק מיד עושקו, מפני שחושש לאיסור לשון הרע, כגון: הרואה מי שאורב לחברו להרגו בערמה, או שחותר מחתרת באישון לילה ואפלה בביתו, או בחנותו של חברו ומונע את עצמו מלהודיע לחברו ולהזהירו בעוד מועד, מפני שחושב שהוא בכלל איסור לשון הרע. ובאמת שהנוהג כן, גדול עונו מנשוא ועובר על **"לא תעמד על דם רעהו"**. והוא הדין גם לענין ממון, כי מה לי חותר מחתרת, או שרואה את משרתו של חברו שגונבים ממנו, או שותפו שגונב מהעסק שלו, או שחברו מטעהו ומאנה אותו במקח וממכר, או שבתמימותו מלוה מעות לאדם שהוא **"לנה רשע ולא ישלם"** (תהילים לז).

וכבר אמרו חז"ל ('בבא קמא' קיט): **'כל הגוזל פרוטה מחברו, כאילו נוטל נשמתו ממנו. שנאמר: "כן אַרְחֹת כָּל בָּצַע בָּצַע אֶת נַפְשׁוֹ בְּעַלְיוֹ יָקַח"** ('משלי' א) ... ואומר: **"מחמס בני יהודה אָשֶׁר שָׁפְכוּ דָם נָקִיא בְּאַרְצָם"** ('ויאל' ד).

וכן בעניני שידוכין שהבחור איש רע ובליעל ונוכל, או שהוא חולני ומבקש להתחתן וכו', כל אלו בכלל מצות השבת אבדה, אבדת גופו, או אבדת ממונו. וכמו שאמרו ב'סנהדרין' (עג). והדברים מסורים ללב, אם כונת המספר לחברו רעה, הרי זה בכלל איסור לשון הרע, אבל אם כונתו לטובה להזהיר את חברו ולהצילו מפח יקוש, מצוה רבה היא ותבוא עליו ברכה. ע"ש.

וכן פסק כיוצא בזה הגאון בעל 'חפץ חיים' (בהלכות 'איסורי רכילות' כלל ט): שהרואה את חברו שרוצה להשתתף באיזה סחר עם חברו ויודע בודאי שעל ידי כך יגרם לו הפסד, חייב להודיע. וכן כשיודע על איזה בחור שיש לו מחלה פנימית, שרוצה להשתדך עם בחורה מסוימת, יש לו לגלות להוריה על מחלתו של זה ובלבד שלא יגזים בספורו יותר ממה שידוע לו ושיכוין רק לתועלת הענין ולסלוק הנזק מחברו בלבד ולא יתכוין להשמיץ את חברו מתוך קנאה ושנאה שבלבו עליו. ■

האם כדאי להציל אחרים מזו"ח חניה?

מאת הרה"ג חנוך שוורץ שליט"א

בשם משה שלשל כסף למדחן הסמוך בטעות, השייך לחניה אחרת. על כן טען משה שאינו צריך לשלם לאברהם. שהרי הנהג שזכה בכסף שהוכנס למדחן הסמוך לו, חייב לו את הכסף. שהרי ע"י כספו נצול מהדו"ח ואברהם יכול לתבוע את הכסף ישר מהנהג השני. הנהג השני טען לעומתו, מכיון שהכסף הונח במדחן שלו בטעות, אינו חייב כלום.

השאלה: מי מהנהגים חייב לשלם וכמה?

הנהגים לעבר רכבם ספר להם את אשר נחסך מהם, הראה להם את הדו"ח שהוצמד לרכבים שחננו בתחילת הרחוב ובקש מכל אחד 50 ₪ עבור מה שחסך מהם 250 ₪. הוא לא שיער למה יזכה, תחת הכרת הטוב! הנהגים הגיבו נזעמות על דרישתו, חלקם פנו לרכבם ומיד עזבו את השטח מבלי לשלם לו כלום. וחלק האנושיים שבהם דחפו לידו 5 ₪ כסום הכסף ששלשל אברהם במדחן עבורם.

תוך כדי דין ודברים, התברר שנהג

בלכת אברהם ברחוב הבחין בפקח עירוני שמהלך מרכב חונה למשנהו ומצמיד לכל רכב שלא הושם במדחן שבסמוך לו כסף עבור החניה דו"ח בסך 250 ₪. ברחמנותו על הנהגים שלף מכיסו מטבעות של 5 ₪ ושלשלם לכל המדחנים שהחונים בסמוך אליהם לא שילמו. בד בבד התעורר חושו המסחרי והוא החליט לבקש מכל נהג 50 ₪ בחושו שהנהגים ישמחו לשלם לו 50 ₪ במקום תשלום בטוח של 250 ₪. אברהם המתין במקום ומשיצאו

התשובה לשאלה הנ"ל נתנה בשעור ביום חמישי בשעה 20:30 בערב בלמוד עם חברות בשיבות 'אהל יהודה' ניתן לצפות בשדור חי באתר שופר: www.shofar.net ההשתתפות בשעור בתאום מראש בלבד: 03-6777779 בקרוב יהיה ניתן לרכוש דיסקים של השעורים הקודמים

JERUSALEM WINERY
יקב ירושלים

הקדישו לשנה החדשה שלכם את הטוב ביותר יין בטעם בינלאומי ובניחוח ירושלמי לחיים

את היינות ומיצי הענבים של יקב ירושלים ניתן להשיג ברשתות השיווק המובחרות. מוקד טלפוני להזמנות מרוכזות: 050-4153000

במוקד ניתן להזמין גם לוח שנה מהודר עם הלכות, תמונות מרן "מאור ישראל" וזמני היום

הפולש שאחסן את חפציו בחצר חברו

תקציר התשובה:

- בעלי הקרקע אינם יכולים להוציא ממון מידי הפולש עבור ההשתמשות במחסן ובמכולה, אפילו ע"י דינים. על כל פנים יש המחייבים את הפולש לשלם, על מנת לצאת ידי שמים.
- מאידך אם בעלי הקרקע תפשו את חפציו, יכולים הם לעכבם אצלם ולתבוע ממנו תשלום עבור שכירות המחסן והמכולה. ואם אינו משלם להם, רשאים הבעלים למכור את החפצים עפ"י ב"ד ושמאי, ולגבות ע"י כך את תשלום השכירות כפי המחיר המקובל באזור זה.
- עבור ההשתמשות בתא המטען, אי אפשר לגבות תשלום שכירות מהפולש, ככל הגולנים שגוזלים מטלטלין רח"ל, שאינם חייבים לשלם שכירות עבורם, מדין גזלן.

נמוקים:

נחלקו הפוסקים;

אם המחסן והמכולה נחשבים כעומדים להשכרה? "א"א; דכיון שבעלי הקרקע אינם מתגוררים בעיר, אין לנו גילוי דעתם באם דעתם להשכיר, או לאו ושהינם מוותרים על אפשרות ההשכרה. ולכן הפולש חייב לשלם שכירות **כמקובל**. אך היות והדבר שנוי במחלוקת, לכן אי אפשר להוציא ממון מהפולש.

ברם, אם בעלי הקרקע תפסו את חפציו הם יכולים לגבות מהם. כל זה דוקא גבי המחסן והמכולה שמונחת בחצר (ולא ע"ג נגדר) שהם נידונים כקרקע. אולם על השמוש בתא המטען של הטנדר, דינו הוא כחפץ הגזול וככל 'שואל שלא מדעת' ואין צריך לשלם על כך שכירות.

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

ביום שלישי יט' אלול 08.09.09
יציאה בשעה 7:30 בדיוק מנקודות האיסוף

**זכאי
"חי כפליים"
40% הנחה!!!**

המסלול:

קבר רבי שמעון בר יוחאי זיע"א	11:00 מירון
קבר רבי יונתן בן עוזיאל זיע"א	12:00 עמוקא
ארוחת צהרים כיד המלך	14:00 מלון כינר
הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א	15:30 מלון כינר
קבר רבי מאיר בעל הנס זיע"א	17:30 טבריה

הישיבה בהפרדה מלאה בלבד!

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק
טל: 03-6777779

להרויח בגדול!

בתכנית:

'כח כפליים'

מלאו הוראת קבע

על סך \$28

ותקבלו חינם: 'גנזי המלך' גנזי המלך גנזי המלך גנזי המלך

'שופר' מתתיהו 10 ב"ב 03-6777779